

Dilemmatrening

Dilemmatrening innen informasjonssikkerheit

- Kompetanse- og kulturutvikling er en viktig brikke i det systematiske arbeidet med informasjonssikkerhet
- Dilemmatrening er et praktisk verktøy i arbeidet med å styrke virksomhetens sikkerhetskultur

Dilemmatrening kan hjelpe med økt forståelse og refleksjon om:

- Hva informasjonssikkerhet er
- Hva det innebærer for ansattes arbeidsoppgaver
- Hvilke krav som gjelder

Hvordan «spiller» vi?

1. Hver deltaker får et perspektiv
2. Dilemmaet presenteres
3. Hver deltaker presenterer sitt perspektiv
4. Dilemmaet diskuteres ut fra perspektivene 5-10 min
5. Dilemmaet diskuteres så ut fra eget ståsted ca. 10 min
6. Felles oppsummering etter hver runde

Sikkerhets-Sigrid

«Sikkerhet er det viktigste i verden. Det kan aldri bli for sikkert.»

Sikkerhets-Sigrid mener sikkerhet alltid må være i førersetet. Hun forstår ikke at sikkerhet for sikkerhets skyld kan være et hinder for å levere gode tjenester.

Unike Ulla

«Jeg forstår godt hvorfor vi innført disse reglene, men dette kan umulig gjelde for meg.»

Unike Ulla har alltid behov for særlige tilpasninger. Samme hvor mye regelen er basert på kompromiss, vil Ulla alltid oppleve seg som så spesiell at reglene aldri vil passe henne.

Effektive Emanuel

«Det viktigste er tross alt å få jobben gjort. Krav som er i veien for min effektive arbeidshverdag gidder jeg ikke følge.»

Effektive Emanuel opplever ofte sikkerhet som et hinder. Han forstår ikke at sikkerhet kan være et virkemiddel for å levere bedre tjenester.

Konfidensialitets-Kari

«Det viktigste er å ta godt vare på opplysningene vi sitter på. Det MÅ ikke lekke noe ut.»

Konfidensialitets-Kari er opp-tatt av taushetsplikt. Hun tror at det å sikre konfidensialiteten er det eneste som er viktig for å ivareta brukernes tillit og virksomhetens omdømme.

Integritets-Ivar

«Det viktigste er opplysningenes integritet. Hvis vi ikke er sikre på at informasjonen vår er korrekt, kan vi like gjerne legge ned virksomheten.»

Integritets-Ivar mener at opplysninger alltid må være riktige, man må vite hvor de kommer fra, og hvem som har gjort hvilke endringer. Dette gjelder uavhengig av kostnad og tidsbruk.

Lojale Lillian

«Det viktigste er å følge pålegg fra ledelsen. Når de har pålagt oss retningslinjer, er det nok for en grunn ...»

Lojale Lillian stiller aldri spørsmål ved en regel eller ledelsesbeslutning. Kommer det ovenfra skal det alltid følges til punkt og prikke, selv om arbeidshverdagen blir vanskelig og resultatet dårlig.

Lite endringsvillige Ludvik

«Det har da ikke vært noe problem til nå, så hvorfor skal vi endre på noe?»

Lite endringsvillige Ludvik mener at alt fungerer fint slik det er nå, og at det svært sjelden er behov for endring. Endring er slitsomt, vanskelig og tungvint.

Serviceinnstilte Sam

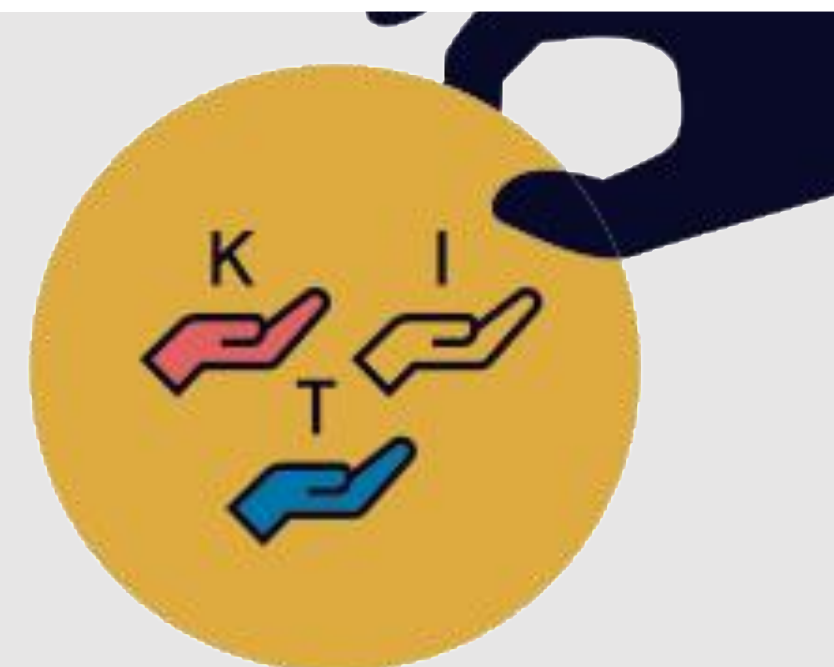
«Det viktigste er at vi hjelper hverandre og brukerne våre, slik at alle blir fornøyde.»

Serviceinnstilte Sam vil hjelpe alle så raskt som mulig, enten det er kollegaer eller brukere. Dersom noe blir feil kan det alltds rettes opp i etterkant.

Forslag til gjennomføring

- Deltagerne deles opp i grupper på 4–6 personer.
- Hver deltager tildeles/trekkør et perspektiv.
- Legg et dilemma på duken. Gi også gjerne et eksemplar av dilemmaet til hver av deltagerne.
- Deltagerne diskuterer dilemmaet i 5–10 minutter ut fra de tildelte perspektivene.
- Etterpå diskuterer deltagerne dilemmaet noen minutter ut fra egne synspunkter.
- Hvis du har flere grupper, er det lurt å sette av tid til oppsummering i plenum etter hvert dilemma.

Planlegging

- Ha klart for deg hva som er hensikten med dilemmatreeningen – skal du skape forståelse for informasjonssikkerhet generelt, få aksept for eksisterende retningslinjer, utforme nye retningslinjer, eller noe annet?
- Tenk på gruppeinndelingen, dersom dette er mulig, for å få best mulig diskusjoner. Bestem på forhånd om dere skal spille bare med perspektiv, bare som seg selv eller begge deler. Ha også en plan for tidsbruken på de ulike delene.
- Vurder om bestemte perspektiver skal brukes til de ulike dilemmaene. Kanskje passer ikke alle perspektiver til det dilemmaet du har valgt. Vær også åpen for å la deltagerne bytte perspektiv dersom de synes perspektivet de har fått er vanskelig.
- Ha en plan for evaluering av gjennomføringen, og om opplæringen har hatt ønsket effekt. Dette kan f.eks. gjøres gjennom å sende ut spørreskjemaer til deltagerne eller gjennomføre en-til-en samtaler med noen av deltagerne.
- Vurder om en person skal notere ned læringspunkter og

Før diskusjonen

- Dersom deltagerne ikke har mye kunnskap om informasjonssikkerhet, og ikke har gjennomført annen opplæring innen temaet før dilemmatreeningen, anbefaler vi at du har en kort innledning der du snakker om hva informasjonssikkerhet er, hvorfor det er viktig, og hvordan det angår de ansatte i din organisasjon.
- Forklar bakgrunnen for dilemmatreeningen, og forklar reglene.

KONFIDENSIALITET

Sikre at informasjonen ikke blir kjent for uvedkommende.

INTEGRITET

Sikre at informasjonen ikke blir endret, utslått eller av uvedkommende.

TILGJENGELIGHET

Sikre at informasjonen er tilgjengelig ved behov.

Under diskusjonen

- Ha forberedt noen innspill du kan komme med dersom diskusjonen stopper opp. Du kan for eksempel introdusere synspunktene til et av perspektivene som ikke er utdelt.
- Pass på at alle er med, både for å involvere alle og for å få flest mulig perspektiver med i diskusjonen.
- Det kan være lurt å bytte perspektiver ved bytte av dilemma slik at deltagerne ser ulike sider av problemstillingene.

→ Du finner mer informasjon på digdir.no

Hvor finner jeg dette?

Dilemmatreeningen kan lastes ned fra nettsidene våre:

<https://digdir.no/infosikkerhet>

Kontakt: infosikkerhet@digdir.no

Program, påmelding
og mer informasjon

Digitaliserings- konferansen 2026

Balansekunst

 16.–17. juni 2026

 Clarion Hotel The Hub